

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W GMINNYM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W RUDNEJ

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników i inne osoby współpracujące z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rudnej jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik i inna osoba współpracująca z Ośrodkiem traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez kogokolwiek wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik oraz inna osoba współpracująca z Ośrodkiem, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Ośrodka oraz swoich kompetencji. Niedopuszczalne jest stosowanie przez wyżej wymienione osoby jakiegokolwiek przemocy wobec dzieci.

Postanowienia ogólne.

§ 1

1. **Standardy ochrony małoletnich, zwane dalej „Standardami”**, określają zasady związane z zapewnieniem najwyższego poziomu bezpieczeństwa małoletnich przed wszelkimi formami krzywdzenia, wykorzystania czy przemocy – na rzecz których Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej świadczy jakąkolwiek pomoc, w szczególności w ramach pracy z rodziną prowadzonej przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego, psychologa, terapeutę, asystenta osobistego dziecka niepełnosprawnego.
2. Standardy zostały opracowane zgodnie z ustawą z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochrony małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024, poz. 560).
3. Ilekroć w Standardach jest mowa:
 - 1) **GOPS/Ośrodek** – rozumie się przez to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej;
 - 2) **Pracownicy Ośrodka** – rozumie się przez to pracowników zatrudnionych w GOPS na podstawie umowy o pracę, inne osoby bez względu na rodzaj umowy i jej wymiar bądź w ramach wolontariatu, stażu, praktyk zawodowych, czy na mocy odrębnych przepisów, np. prace społecznie użyteczne;
 - 3) **interwencja** – rozumie się przez to proces mający na celu doprowadzenie do zmiany sytuacji małoletniego, tj. zatrzymanie krzywdzenia, zapewnienie bezpieczeństwa małoletniemu poprzez szybką i skuteczną reakcję;
 - 4) **grupa interwencyjna** – rozumie się przez to pracowników powołanych w celu rozpatrzenia przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
 - 5) **małoletni** – rozumie się przez to osobę do 18 roku życia.

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami Ośrodka, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.

§ 2

1. Pracownicy Ośrodka mający bezpośredni kontakt z małoletnimi zobowiązani są wykonywać swoje zadania w sposób zapewniający poszanowanie ich praw:
 - w rozmowie należy zachować cierpliwość i szacunek, uważnie słuchać i udzielać odpowiedzi adekwatnych do wieku oraz sytuacji, używając prostych, zrozumiałych dla dziecka słów;
 - należy doceniać i szanować wkład małoletnich w podejmowane działania, traktować równo, bez względu na ich płeć, sprawność, status społeczny i religijny;
 - w przypadku niepełnosprawności małoletniego należy dostosować cele, formy i metody pracy do jego indywidualnych potrzeb;
 - należy zachować szczególną ostrożność wobec małoletnich, które doświadczyły krzywdzenia, bądź zaniedbania;
 - należy przestrzegać zasady bezpiecznego kontaktu fizycznego w sytuacji, gdy jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględniając wiek, etap rozwojowy i kontekst sytuacyjny; pracownicy powinni być przygotowani na wyjaśnienie swoich działań.
2. Pracownicy Ośrodka nie mogą utrzymywać wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) przebywającego na terenie Ośrodka bądź w miejscu związanym z wykonywaniem obowiązków służbowych, bez pisemnej zgody rodziców małoletniego.
3. Pracownicy Ośrodka nie mogą też umożliwiać osobom trzecim, w tym przedstawicielom mediów, utrzymywania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu), bez pisemnej zgody rodziców małoletniego.
4. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich jakichkolwiek form przemocy/agresji werbalnej lub fizycznej.
5. Za zachowania **niedozwolone** należy uznać każde zachowanie, które godzi w dobro małoletniego, a w szczególności:
 - stosowanie jakichkolwiek form cielesnego karania,
 - dotykanie dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
 - ujawnianie informacji wrażliwych dziecka wobec osób nieuprawnionych,
 - niezwracanie uwagi na emocje dziecka, zaprzeczanie im, zwracanie się do dziecka w bezosobowej formie, po przezwisku, „etykietowanie”,
 - krzyczenie na dzieci, wywoływanie u nich lęku, poczucia winy, zawstydzanie, szantażowanie,
 - przytulanie na siłę/bez zgody, całowanie, branie na kolana,
 - wyrażanie niepochlebnych opinii o rodzicach małoletniego, rodzeństwie czy na temat dziecka w jego obecności,
 - zachowywanie się w obecności małoletniego w sposób niestosowny, obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, rozładowanie emocji na małoletnim,
 - udostępnianie małoletniemu treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
 - proponowanie bądź udostępnianie małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych bądź innych substancji psychoaktywnych, jak też używania ich w obecności małoletniego,
 - przyjmowanie pieniędzy, prezentów czy innych korzyści od małoletniego lub jego rodziców,
 - wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców,
 - brak reakcji w sytuacjach krzywdzenia małoletniego.

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

§ 3

1. Każdy pracownik, który zauważy krzywdzenie dziecka w Ośrodku, jest zobowiązany zareagować i podjąć działania przeciwdziałające przemocy, a w razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy małoletniemu.
2. Reakcja pracowników Ośrodka ma niedopuszczać do eskalacji przemocy poprzez zwrócenie uwagi i wezwanie agresora do zachowania zgodnego z prawem oraz ochronę małoletniego, a w razie konieczności – powiadomienie pogotowia ratunkowego i/lub Policji.
3. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadaniu informacji o krzywdzeniu małoletniego, pracownik Ośrodka ma obowiązek zawiadomić osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń, o których mowa w § 9 ust. 1. Zawiadomienie ma formę pisemną (notatka zawierająca istotne dane, m.in. dot. małoletniego i jego rodziców, opis niepokojących zachowań oraz podjętych działań).
4. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 3, rozpoczyna pracę grupy interwencyjnej. Imienny skład grupy określa **załącznik nr 1** do niniejszych Standardów.
5. Zadaniem grupy interwencyjnej jest rzetelne wyjaśnienie sytuacji małoletniego, ustalenie przebiegu incydentu/zdarzenia i wiarygodności podejrzenia zaistnienia przemocy wobec dziecka.
6. Praca grupy interwencyjnej jest dokumentowana w oparciu o kartę interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.
7. W przypadku ustalenia niezasadności podejrzenia krzywdzenia dziecka grupa interwencyjna podejmuje decyzję o zakończeniu interwencji i zaleca dalszą obserwację sytuacji dziecka.
8. W przypadku potwierdzenia zasadności podejrzeń o krzywdzeniu dziecka grupa interwencyjna, podejmując dalsze działania, bierze pod uwagę indywidualne okoliczności zdarzenia.

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

§ 4

1. Krzywdzenie małoletniego może mieć, w zależności od formy, różny status prawny: przestępstwo na szkodę małoletniego, zagrożenie dobra małoletniego, przemoc domowa.
2. Status prawny formy krzywdzenia małoletniego będzie wyznaczał ścieżkę (rodzaj) interwencji: interwencja karna, interwencja cywilna i według procedury „Niebieskie Karty”:
 - 1) **interwencja karna** – w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, należy zawiadomić organy ścigania tj. Policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
Przestępstwa popełnione na szkodę małoletniego to takie zachowania sprawcy, które bezpośrednio naruszają lub zagrażają dobru prawnemu konkretnego dziecka.
Zawiadomić o podejrzeniu popełnienia przestępstwa można na dwa sposoby: osobiście zgłaszając ten fakt w komisariacie Policji lub jednostce prokuratury lub pisemnie wysyłając zawiadomienie do jednostki Policji lub prokuratury;
 - 2) **interwencja cywilna**: w przypadku zagrożenia dobra małoletniego, należy zawiadomić sąd opiekuńczy według miejsca zamieszkania dziecka poprzez złożenie pisemnego wniosku o wgląd w sytuację rodziny;
 - 3) **procedura „Niebieskie Karty” (NK)**: w przypadku podejrzenia przemocy domowej pracownik socjalny z rejonu działania socjalnego małoletniego dziecka zakłada Niebieską Kartę cz. A, którą przekazuje przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

3. Adresy instytucji:
 - 1) Powiatowa Komenda Policji w Lubinie, ul. Traugutta 3;
 - 2) Komisariat Policji w Rudnej, ul. Kolejowa 7;
 - 3) Prokuratura Rejonowa w Lubinie, ul. Wrocławska 1;
 - 4) Sąd Rejonowy w Lubinie, Wydział Spraw Rodzinnych i Nieletnich, ul. Wrocławska 3.
4. Na podstawie wyników podjętej interwencji dyrektor Ośrodka, a w razie jego nieobecności zastępca dyrektora Ośrodka, powiadamia odpowiednio organy: Policję, prokuraturę, sąd opiekuńczy, Zespół Interdyscyplinarny w Rudnej. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych organów.

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

§ 5

1. W przypadku ujawnienia krzywdzenia małoletniego osoby odpowiedzialne, o których mowa w ust. 3, przygotowują plan wsparcia małoletniego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli równolegle prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, w której małoletni uznany jest za osobę doznającą przemocy domowej, plan wsparcia ustalany jest w ramach procedury NK.
3. Za przygotowanie i realizację planu wsparcia odpowiedzialny jest pracownik socjalny oraz asystent rodziny realizujący swoje zadania w stosunku do rodziny, w której wystąpił przypadek krzywdzenia małoletniego.

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

§ 6

1. Za przegląd i aktualizację Standardów ochrony małoletnich odpowiedzialna jest grupa interwencyjna.
2. Zadaniem grupy interwencyjnej jest monitorowanie realizacji poszczególnych zasad, reagowanie na sygnały ich naruszenia, weryfikowanie zgodności prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci, przyjmowanie i zgłaszanie zmian w Standardach.
3. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony dzieci mogą być przeprowadzane ankiety sprawdzające poziom realizacji Standardów, jak również konsultacje ze specjalistami/ekspertami i rodzicami. Wzór ankiety stanowi **załącznik nr 3**.
4. Grupa interwencyjna przygotowuje sprawozdanie z realizacji przyjętych w GOPS Standardów, co najmniej raz na dwa lata, w terminie do 31 stycznia.

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie pracowników Ośrodka do stosowania Standardów, zasady przygotowania pracowników do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.

§ 7

1. Zasady rekrutacji kandydatów do pracy w Ośrodku uwzględnia obowiązek uzyskania informacji z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym i Krajowego Rejestru Karnego, o której mowa w przepisach: art. 21 ust. 2-3 ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochrony małoletnich oraz art. 12 ust. 1 pkt 4 i pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym dokonuje zastępca dyrektora Ośrodka.
3. Rekrutacja osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska wymaga dodatkowo pozyskania od tych osób dokumentów, o których mowa w art. 21 ust 4-7 ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochrony małoletnich.
4. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie pracowników Ośrodka do stosowania Standardów jest dyrektor Ośrodka.
5. Przygotowanie pracowników polega na zapoznaniu się przez pracowników z obowiązującymi Standardami oraz zdobyciu, pogłębieniu i utrwaleniu wiedzy i umiejętności rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich i właściwego reagowania na nie, jak i podejmowania zgodnie z prawem właściwych działań, w tym odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.
6. Pracownik po zapoznaniu się ze Standardami składa oświadczenie według *załącznika nr 4* do niniejszych Standardów.

Zasady i sposób udostępniania rodzicom oraz małoletnim Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

§ 8

1. Treść standardów jest dostępna na stronie internetowej GOPS, a także wywieszona na tablicy ogłoszeń w GOPS.
2. Dla małoletnich opracowana jest wersja skrócona Standardów. Jest ona upowszechniona tak jak wskazano w ust. 1.
3. Standardy ochrony małoletnich w wersji skróconej stanowią *załącznik nr 5* do niniejszych Standardów.

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.

§ 9

1. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia małoletniego w Ośrodku:
 - dyrektor Ośrodka: Dorota Wojtun-Koblańska,
 - zastępca dyrektora Ośrodka: Anna Glinkowska.
2. Osobami odpowiedzialnymi za udzielenie wsparcia dziecku po ujawnieniu krzywdzenia są pracownicy socjalni i asystent rodziny, którzy przygotowują plan wspierania małoletniego.

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka.

§ 10

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka zakładana jest odrębna dokumentacja. Teczke zakłada i prowadzi dyrektor Ośrodka, a w razie jego nieobecności zastępca dyrektora Ośrodka.
2. Do czasu zakończenia sprawyteczka pozostaje u dyrektora Ośrodka i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

3. W teczce umieszcza się wszystkie dokumenty związane ze zgłoszeniem podejrzenia krzywdzenia lub informacją o krzywdzeniu dziecka, podjętą interwencją i ustaleniami grupy interwencyjnej (w tym ze spotkania z rodzicami), a także z dalszymi działaniami i zgłoszeniami do uprawnionych organów i instytucji.
4. Sposób tworzenia, przechowywania i zabezpieczenia dokumentacji reguluje Instrukcja archiwalna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudnej.

Postanowienia końcowe.

§ 11

1. W ramach pomocy świadczonej przez pracowników Ośrodka, małoletni nie mają dostępu do sieci Internet.
2. Standardy są zatwierdzone przez Dyrektora GOPS.

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1 - Skład grupy interwencyjnej.

Załącznik nr 2 - Karta interwencji.

Załącznik nr 3 - Monitorining standardów ochrony małoletnich – ankieta.

Załącznik nr 4 - Oświadczenie pracownika.

Załącznik nr 5 - Standardy ochrony małoletnich w wersji skróconej .